ҮГСИЙГ УРАН ДҮРСЛЭЛД АШИГЛАХ ТУХАЙ

Идэвхтэн бичигчдэд зөвлөлгөө

Сонин хэвлэлийн бичлэг, уран зохиолд бодит байдлын алив үзэгдлийг уран тодоор дүрслэх чухал нөхцөл нь үг бүрийг зөв сонгож хамгийн зохистой газар нь оноож хэрэглэх явдал мөн.

Ер нь муу үг гэж байхгүй бөгөөд харин үгийг зохистой газар нь зөв хэрэглэхгүй явдал байдаг.

Хэн боловч үгийн баялагаар хомсдуу түүний утгыг нарийн мэдэхгүй бол хүний сэтгэл оюунд бууцтай юм бичиж яахан чадах билээ.

Иймээс үгсийн сан дахь элдэв төрлийн үгийг шир хэгчлэн судлаж түүнийг зөв хэрэглэхэд онцгой анхаарах хэрэгтэй.

Ер нь үг бүр утгатай байдаг тул тэр утгыг нарийн мэдэх нь чухал.

Тухайлбал: зарим үг ойролцоо утгатай байхад зарим нь салаа утгатай шүү дээ.

Ингэхээр идэвхитэн бичигчдэд зөвлөмж болгох зорилгоор зарим үгийн утга учрыг хойно товч боловч тайлбарлан өгүүлэхийг хичээв. Үүнд:

1. ОЙРОЛЦОО УТГАТАЙ ҮГ

Ойролцоо утгатай үгийг синоним гэх ба энэ нь утгаар ойролцоо боловч яг адилтгаж болохгүй үгс юм. Жишээ нь Зам гэдэг бол ерөнхий нэр.

Гэтэл дардан, харгуй, жим, зөрөг, царги, мөр, улбаа гээд л олон янз.

Тэгвэл дардан гэж тэгш зассан зам. Жим гэж зөр гөөс нарийн зам.

Царги гэж цасан дундуур гарсан мөр.

Улбаа гэж хяруу шүүдэр унасан үед ногоон дундуур гарсан мөрийг хэлэх жишээтэй юм.

2. ЭСРЭГ УТГАТАЙ ҮГС

Эсрэг утгатай үгийг антоним гэдэг бөгөөд хар цагаан, хатуу зөөлөн, өндөр нам, баян хоосон гэсэн үгнүүд бол антоним юм Тухайлбал хатуугийн эсрэг нь зөөлөн, харын эсрэг нь цагаан байх учиртай. Үзэгдэл ба хүний зан байдлын эрс ялгааг тодотгох зорилгоор ийм үгийг зохиол, бичлэгт хэрэглэнэ.

3. САЛАА УТГАТАЙ ҮГС

Энэ нь утгын талаар ойролцоо, эсвэл эсрэг тэсрэг байхаас гадна нэг үг олон салаа утгатай байдаг.

Жишээлбэл анги.

Анги гэдэг үг бол нийгмийн, сургуулийн, номын гэх мэт олон янз.

Бас зарим хүн ярианы хэлэнд анги юм (өөр юм) гэж ярьдаг ч ёс бий.

Иймээс үүнийг бичлэгт гагцхүү зөв хэрэглэхэд л хамаг нарийн учир оршино.

4. ХУУЧИРСАН ҮГС

Энэ нь тэр бүр одоо хэрэглэгдэхээ больсон бөгөөд хүмүүсийн олонхи нь ойлгохгүй болсон үгийг хэлнэ.

Жишээ нь мэлмий (нүд) мутар (гар) гэх мэт үг бол архаизм буюу хуучирсан үгс юм

Гэвч хуучирсан үгийг тухайн үеийн ахуй заншлыг дүрслэхийн үүднээс бичиг зохиолд хэрэглэх ёс бий.

Тухалйбал шарил,чандар гэдэг үгс одоо ч хэрэглэгдэж байгаа шүү дээ.

4. ШИНЭ ҮГС

Тухайн үеийг хүртэл ярианы буюу бичгийн хэлэнд байгаагүй бөгөөд ард нийтийн анхааралд бусад хуучин үгсээс ялгаран туссаар байгаа үгсийг шинэ үг буюу неологизм гэнэ. Ер нь шинэ үгс нь хүний ахуй амьдралд шинэ зүйл үүсэх, хуучин үгнээс дам уламжлан үүсэх, гадаад хэлний үгнээс орчуулагдах замаар тус тус үүсч хөгждөг. Жишээлбэл жимсгэнэ, дуурь гэх мэт.

5. НУТГИЙН АЯЛГА ҮГС

Үндэстэн ард нийтийн хэлэнд биш харин түмний доторхи нэг нутгийн ард олны ярианд хэрэглэгдэх үгийг нутгийн аялга үгс буюу диалектизм гэнэ.

Жишээ нь манай говь нутгийнхан данхыг дэвэр гэдэг бол баруун аймгийн зарим газар хавчигийг ан дуу гэж нэрлэдэг шүүдээ.

6. МЭРГЭЖЛИЙН ҮГС

Мэргэжлийн хүмүүсийн хэрэглэж ярьдаг үгсийг мэргэжлийн үг гэнэ.

Жишээ нь багш нарын ярьдаг цонхлох (энэ удаа хичээлгүй) хөгжмийн зохиолчдын октав (давхар буюу дээш) гэсэн үгнүүд нь мэргэжлийн үгс юм.

Ер нь мэргэжлийн үгийг бичиг зохиолд аль болох багаар хэрэглэх нь зүйтэй юм. Учир нь нийт хүмүүс тэр бүр ойлгохгүй шүү дээ.

7. ЭТГЭЭД ҮГС

Этгээд үгс буюу Жаргонизм гэж байдаг.

Үүнд нудрага зангидах, ганийх, зэсрэх гэх мэт.

Энэ нь явцуу бөгөөд уран зохиолд хэрэглэхэд харш хэллэг юм.

8. ОНОВЧТОЙ ҮГС

Амьдралын үзэгдэл юмсыг товч тодорхойгоор дүрслэн оножхэлсэн хэллэг,ардын зүйр, цэцэн үгс нь афоризм буюу оновчтой үг мөн.

Жишээ нь нэр хугарахаар яс хугар, Чөмөгнөөс хутгаа, нойрноос морио гэх мэт.

9. ГАДААД ҮГС

Эх хэлэнд хараахан орчуулагдаагүй машин, трактор, мотор гэх мэтийн үгсийг гадаад үг буюу варваризм гэнэ.

Ер нь гадаад үгсийг аль болохоор эх хэлэндээ орчуулж хэрэглэх нь чухал юм.

10. БҮДҮҮЛЭГ ҮГС

Утга зохиолын хэлэнд хэрэглэж тааршгүй үг хэллэг ярианы хэлэнд байдаг. Үүнд гол төлөв элдэв муухай хараал зүхэлийн үг орно.

Үүнийг бүдүүлэг үгс буюу вульгаризм гэдэг.

Гэхдээ эдгээр үсгийг алив уран зохиолд тухайн баатрын бүдүүлэг хүмүүжилгүй байдлыг үзүүлэх зорилгоор хааяа нэг хэрэглэх ёс бий.

Гэхдээ үгийг сонгож шилж авах нь бичиг зохиолын онцлог шаардлага гэдгийг мартаж болохгүй.

11. ХАР ЯРИАНЫ ҮГ

Аман ярианд алиа хошин байдлаар утга шилжүүлэн хэрэглэсэн үгийг хар ярианы үг буюу Слэнг гэнэ.

Жишээ нь ууцаа үүрч, элгээ тэврээд хоёр зээр дээрээ явъя гэсэн энэ үгс хар ярианы үгс юм.

12. ЧИМЭГ ҮГ

Аливаа дүрслэж байгаа зүйлийн чухал онцлогийг тэмдэглэх зорилгоор хэрэглэсэн онцгой тодотголыг эпитет буюу чимэг үг гэнэ.

Гэхдээ чимэг үг бол жирийн нэг тодотголыг хэлэх биш харин хүний сэтгэлд юмны дүрийг тодорхой амьд юм шиг тодруулж чадах тодотгол юм.

Өөрөөр хэлбэл хамгийн уран тодотгол гэсэн хэрэг. Бас чимэг үг нь их төлөв тэмдгийн нэрээр илрэх боловч үгийн янз бүрийн айгаар илэрч болно. Жишээ нь Мөнгөлөг зөөлөн өнгө байдалт тэнгис гэвэл чимэг үгс болно.

13. АДИЛТГАЛ

Үзэгдлүүдийн төстэй талыг харьцуулан зааж үг холбон бичихийг адилтгал буюу сравнение гэнэ.

Жишээ нь цав цагаан үүл, хаш цагаан үүл, цааш нааш давхцаж сүлжин ороон тогтоод цаадахь хөх огторгуйд,цасан угалз болж цагаан луу хээтэй хөх торгон адил гэсэн нь адилтгал юм.

14. ЗҮЙРЛЭЛ

Үгийн үндсэн утгыг хэрэглэлгүй өөр төстэй үзэгдлийг тэмдэглэхэд утгыг шилжүүлэн хэрэглэснийг зүйрлэл буюу метафора гэнэ.

Жишээ нь Алтан нарны туяанд энхжин тогтсон орон, мөнгөн сарны гэрэлд мөнхжин гялалзсан газар гэхэд нар ба алтны, сар ба мөгөний өнгө байдал төстэй учир энэ төстэй байдалд нь тулгуурлан (Алтан нар, мөнгөн сар гэж) зүйрлэжээ.

Гэхдээ үүнийг алт мөнгөний үнэт байдлаар нь биш өнгөөр нь шилжүүлсэн утгаар хэрэглэсэн байна.

15. ИХЭСГЭЛ БАГАСГАЛ

Юмны онцлог тал, чанар шинжийг гойд товойлгох зорилгоор үнэн байдалд байдгаас нь хэт их болгож үгийн утга шилжүүлэн хэрэглэхийг ихэсгэл гэнэ.

Жишээ нь; Гэр нэвт гэгээтэй . . . гэсэн нь ихэсгэл юм.

Дүрслэж байгаа юм үзэгдлийг хэмжээ хүч чадлыг багасган үзүүлсэн найрлагын аргыг багасгал гэнэ.

Жишээ нь шүлсний хөөсөөр ундлаж шүдний махаар хооллож . . . гэсэн нь багасгал юм.

16. АМЬДЧИЛАЛ

Амьд юманд байгаа шинж чанарыг төстэй байдлаар нь амьгүй бодист шилжүүлэн дүрслэхийг амьдчилал гэнэ.

Жишээ нь Аясын салхинд хөөгдсөн үүлний ал жаасан биенээс хөлс дуслаад . . . гэсэн нь амьдчилал болж байгаа хэрэг.

Мөн амьдчилалын эсрэг дүрслэхийг амьгүйчлал гэдэг. Тухайлбал арван тавтай хүү, аав ээждээ дэнлүү гэж ардын дуунд бий.

Энэ нь хүүг амьгүй бодис болох дэнлүүтэй адилтгажээ.

17. ЁГТЛОЛ ЕГӨӨДӨЛ

Олон талаараа төстэй үзэгдлийг нэгий нь нөгөөгөөр орлуулан хэлсэнээсээ өөр зүйлийн тухай утга санааг далдуур гарган дүрслэхийг ёгтлол гэнэ.

Жишээ нь Нохой сүүлээ, сүүл сангарцгаа гэдэг зүйр үг бол нохойн сүүл хөдлөхөд сангарцаг нь хамт хөдөлдөг гэсэн санаа биш харин нэг хэргийг нөгөөдөө дамжуулдаг муу зуршлын тухай ёгтлосон үг болох нь тодорхой билээ.

Гэтэл үг үгүүлбэрийг ердийн ярианд хэрэглэдэг уг утгын нь эсрэг утгаар хэрэглэхийг егөөдөл гэнэ.

Тухайлбал нар сарыг гэртээ мандуулаад навч цэцгийг хотондоо дэлгэрүүлээд, явган нүүж, нүцгэн жаргаарай гэсэн егөөдөл байдаг.

Үүнийг сонсоход эвлэг боловч чухамдаа тун гүнзгий егөөдсөн нь илт байна.

Иймээс дээр дурьдсан үгсүүдийг бичлэгийн ажилдаа чадамгай сайн хэрэглэж уран яруу, ойлгомж төгөлдөр, дүрслэл сайтай бичлэгийн олон төрлийг эзэмшихийг нийт идэвхитэн бичигчдэд хүсье.

Утга зохиолын ажилтан

Б. Цэрэндаш

Лениний ойд зориулсан ном зохиол

ЗХУ—д В. И. Лениний мэндэлсний 100 жилийн ойн өмнө 600 гаруй нэр төрлийн ном 175 сая хувиар хэвлэгдэнэ

Үүн дээр бас В.И.Лениний зохиолын бүрэн эмхтгэлийн 55 боть, сонгодог зохиолын 3 боть,«В.И Ленин үзэл суртлын ажлын тухай», «Нам . бол социалист төр, коммунизм байгуулалтыг удирдан чиглүүлэгч хүч мөн», «Ленин залуучуудын тухай»,«Коммунист зан суртахууны тухай» гэдэг номууд хэвлэгдэх юм.

Тус орны нийгэм улс төрийн ном зохиол хэвлэдэг томоохон хэвлэлийн газар «Политиздат» Лениний үзэл санааны өвийн эрдэм шинжилгээний бүтээлүүд, Лениний сургаал ялан мандаж байгаа тухай ном товхимол хэвлэнэ.

«В. И. Лениний тухай» гэдэг дурьтгал 5 боть номыг 200 мянга гаруй хүн захиалаад байна.

Энэхүү таван ботид Владимир Ильичийн төрөл садан, ойр дотно хүмүүс, анд нөхөд, хамтран зүтгэгчид, ажилчин тариачид гадаадын зүтгэлтнүүдийн дурьдатгал орсон юм.

Ульяновыхны захидал харилцааны эмхтгэл анх удаагаа хэвлэгдэнэ.

Владимир Ильичийн намтрын талаар хэд хэдэн ном хэвлэхээр бэлтгэж байгаагийн дотор В. И. Лениний шинжлэх ухааны намтрын 2 боть «товч намтар» орж байна. «Молодая гвардия» хэвлэлийн газар залуучуудад зориулж В. И. Лениний намтар хэвлэхээр бэлтгэж байна.

Их жолоодогч Лениний тухай товч дурьдатгал бүхий зурагтай баримтат гэрэл зургийн болон уран зургийн альбом гойд сонирхол татна.

Хамгийн өргөн олон уншигчдад зориулж «Ульяановын гэр бүл» гэдэг баримтат цуврал тохимол хэвлэх гэж байна.

Лениний ойд зориулсан номууд чимэглэл сайтай бөгөөд хавтсан дээрээ Владимир Ильичийн, тухайн номонд орсон бүтээлээ бүтээж байсан үеийн нь хөрөг зурагтай хэвлэгдэх юм.

(АПН)

Хариуцлагатай эрхлэгч Н.МӨНХӨӨ

(Х—00070) «Анхдугаар таван жил» сонины үйлдвэрт хэвлэв

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн

ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо, А.Д.Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

21 дэхь жилдээ | 1968 ОНЫ 9 ДҮГЭЭР САРЫН 19 | ПҮРЭВ
№ 70 (1759)

Намын улс төрийн сургууль

МАХН, намын гишүүд нийт хөдөлмөрчдийг ертөнцийг үзэх марксист-ленинист үзлээр хүмүүжүүлэх ажлыг улам хүчтэй болгож намын гэгээрлийн хичээл хүмүүжлийн бүтээлч чанар, үр нөлөөг дээшлүүлэхэд ямагт онцгой анхаарал тавьж байдаг билээ.

МАХН—ын Төв Хорооноос сүүлийн жилүүдэд намын гишүүд орлогчдын онол улс төрийн мэдлэгийг дээшлүүлэх намын гэгээрлийн системийг боловсронгуй болгох талаар удаа дараа авсан арга хэмжээний үр дүнд намын гишүүд, боловсон хүчний улс төрийн мэдлэгээ дээшлүүлэх идэвхи эрмэлзлэл дээшилж намын гэгээрлийн системд хамрагдагсдын тоо жил бүр өсч байна.

Тус аймгийн намын байгууллагууд намын гишүүд, нийт хөдөлмөрчдийн дунд зохиох улс төрийн сургуулийг тодорхой судалгааны үндсэн дээр явуулсны гадна сонсогчдын мэдлэг боловсролын хэмжээ, тэдний эрэлт шаардлагад тохируулан зохион байгуулсны дүнд намын улс төрийн сургуулийн чанар сайжирав.

1967-68 оны хичээлийн жилд төв хөдөөд улс төрийн анхан дунд шатны сургууль, онолын семинарт 1500 гаруй хүн суралцаж жилийн эцсийн шалгалтаар 100 хувийн сурлагын дүн үзүүлсний дотор 88 хувь нь онц ба сайн дүнтэй суралцжээ.

Баянцогт, Баянчандмань, Их хайрхан зэрэг сум-нэгдэл, САА, үйлдвэрийн дэргэдэх намын үүр, хороод намын улс төрийн сургуулийн хичээлийн чанарыг сайжруулахын тул сонсогчдын бие дааж эх зохиол судлах ажилд хяналт тавьж зөвлөлгөөн өгөх, номын сан, уншлагын газар зохион байгуулалттай ном уншуулах, зарим эх зохиол хичээлийн холбогдолтой сэдвээр консультац зөвлөлгөөн өгөх, онолын бага хурал хийх зэрэг дэвшилттэй бүтээлч аргуудыг хэрэглэж байна.

Мөн эвлэл, үйлдвэрчин, эмэгтэйчүүдийн байгууллагын шугамаар зохиогддог коммунист хүмүүжлийн сургууль, техник мэргэжлийн дугуйлан, эрүүл энхийн их сургууль бусад бүлгэм дугуйлангуудыг орон нутгийн намын байгууллагаас удирдах удирдлага сайжрав.

Онол улс төрийн бэлтгэл дадлага туршлагатай хүмүүсийг суртал нэвтрүүлэгчээр томилон тэдний ажлыг шалгах, илтгэл сонсголыг нь авч зааварлах ажлыг намын байгууллагууд тогтмол хийсэн нь зохих үр дүнгээ өглөө.

Манай аймгийн суртал нэвтрүүлэгчдийн дотроос сонсогч бүртэй уйгагүй ажиллаж гүн бат мэдлэг олгохын тул хичээлд үзүүлэн материалыг өргөн ашиглахын гадна сонсогчдын бие даасан ажиллагааг сайжруулах зорилгоор харилцан ярилцах аргыг нэвтрүүлж, эх зохиолыг сайн судлуулж байгаа суртал нэвтрүүлэгчид олон байна.

Үүнд: Дэлгэрхаан сумын суртал нэвтрүүлэгч Дүгэржав, Архустын САА-н суртал нэвтрүүлэгч Ядамсүрэн нарыг дурьдаж болно.

Гэвч нэгэнт байгуулагдсан улс төрийн сургуулиудын хичээллэлтийн явц чанар ямар байгааг намын зарим байгууллага анхаардаггүйгээс хичээл таслах, программыг зохих цагт нь үл биелүүлэх явдал гарсаар байна.

Бас намын улс төрийн сургуульд зарим хүмүүс ажлын боломжгүй гэдгээр үлдэж хоцрох үл ялих шалтгаанаар чөлөөлөгдөж завсардах явдал байна. Иймээс дээрх дутагдалд намын байгууллагууд тодорхой дүгнэлт хийж, 1968—1969 оны намын гэгээрлийн хичээлийн жилийн бэлтгэлийг урьдаас сайн хангах хэрэгтэй байна.

Юуны өмнө намын гишүүд, орлогч гишүүдийн хичээлд холбогдох ном материалуудыг урьдаас бэлтгүүлэх, тэдний ерөнхий боловсрол, улс төр-онолын бэлтгэлийг нарийн харгалзан судалгаа дүгнэлт хийж, саналы нь авах, нөгөө талаас хүн бүрийн боловсрол мэдлэгт үндэслэн намын байгууллагаас хувиарлах хэрэгтэй.

Намын улс төрийн сургуулийн хичээл хүмүүжлийн ажиллагаа нь суртал нэвтрүүлэгчдийн онолын бэлтгэл, заах арга зүйн чадвар хариуцлага санаачлагаас ихээхэн шалтгаалах учир суртал нэвтрүүлэгчдийг намын үүр, хорооны товчоогоор батлан зохих шатны сургууль онолын семинарын хичээлийн хөтөлбөр төлөвлөгөөтэй танилцуулж хичээлд нь бэлтгүүлэх хэрэгтэй.

Намын кабинет бүр хичээлийн шинэ жилд сонсогч, суртал нэвтрүүлэгчдийн дотор зохиох ажлаа урьдчилан төлөвлөж хичээлд холбогдох ном, үзүүлэн таниулах, самбар, диаграм, зураг, схем, лавлах зэрэг материалыг өргөжүүлэх хэрэгтэй.

Түүнчлэн дугуйлан онолын семинарын хичээллэх байрыг тохиромжтой нөхцлөөр хангах асуудлыг намын байгууллагаас албан газруудад хариуцуулан өгөх нь зүйтэй.

Мөн МХЗЭ, ҮЭ, эмэгтэйчүүдийн зөвлөлийн дугуйлан сургуулийн хичээлийн бэлтгэлийг урьдаас хангуулж хичээллэлтийн явц чанарт намын анхан шатны байгууллагуудаас тавих хяналт, удирдлагыг эрс өндөржүүлэх хэрэгтэй.

Өндөр ургац даллаж байна

Гачуурт сумын намын үүрийн нарийн бичгийн дарга н. Цэрэндаш, АДХГ Захиргааны дарга н. Пүрэвдорж нарт

Малдаа арвин их тэжээл бэлтгэх ажлыг тэргүүн ээлжинд биелүүлж байгалийн хадлангийн төлөвлөгөөг 102.4 хувиар, таримал тэжээл бэлтгэх төлөвлөгөөг 125 хувиар биелүүлж сайхан амжилт гаргасан танай сумын нам, улс, олон нийтийн байгууллага, бүх хөдөлмөрчдөд халуун баяр хүргэж, улсад тушаах сүү, өвлийн бэлтгэл ажилдаа улам их амжилт гаргана гэдэгт аймгийн Намын Хороо, АДХГ Захиргаа бат итгэж байна.

Аймгийн Намын Хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Ш.Агваансодов

Аймгийн АДХГ Захиргааны дарга Ц. Жамсран

1968—9—12

Тариа хураалтын явцаас

Жаргалантын САА энэ жил 29 мянган га талбайгаас үр тариа хураахаас одоогийн байдлаар 20 мянган га талбайн үр тариаг ангилж, 5600 га талбайн үр тариаг цайруулж, улсад өдөрт 400-500 тонн үр тариа тушааж байна.

МАХН-ын гишүүн Болоош даргатай Загдал тасгийн 12 дугаар бригад ангилах талбайгаа хугацаанд нь дуусгаж, одоо цайруулалтаа амжилттай хийж байна. Мөн намын гишүүн Намсрай ажлын 7 хоногт 138 га-гийн тариа ангилж, 99 га-гийн тариа цайлгасан амжилтаар тэргүүн байранд явж байна.

МАХН-ын гишүүн Жанчив даргатай 10 дугаар бригад ажлын 9 хоногт 2828 га талбайн тариаг ангилж сайхан амжилт гаргалаа.

Ш. Ядамсүрэн

* * *

Сэргэлэн сумын МААМС энэ жил үр тариа 1656 га, малын тэжээл 2271 га бүгд 3927 га-гийн ажил гүйцэтгэх юм.

9 дүгээр сарын 15-ны байдлаар Ар хөшөөтөд ажиллаж байгаа Чулуунбаатар ахлагчтай комбайнчид өдөр бүрийн нормоо 101—180 хувиар биелүүлж, уралдаанд хушууучилж явна.

Мөн комбайнч Нарандаш, Б. Лхагвасүрэн, Гомбосүрэн, Батсүх, Дашзэвэг, Бямбаа нар өдөр бүрийн нормоо 101-150 хувиар биелүүлсэн амжилтаар намрын тариа хураалтад тэргүүлж байна.

Д. Баттөмөр

Дотоод нөөц бололцоогоо ашиглаж байна

Нөөц бололцоо байгалийн баялагийг ашиглаж «Зудын хор уршгийг арилгах тухай» МАХН—ын Төв Хорооны 4 дүгээр бүгд хурал, аймгийн намын 14 дүгээр бага хурал, Үйлдвэр Хоршооллын 2 дугаар бүгд хурлын шийдвэрүүдийн заалт нэг бүрийг биелүүлэхийн тулд Архустын артелийн хамт олон хүч бололцоогоо дайчлан ажилласны дүнд байгалийн баялаг ашиглан алт мөнгө болгох цуваа хоёрыг гаргаж шүүрний өвс 2000, ханын цуулбар 500-г бэлтгээд байгийн дотор ажилчин Пүрвээ, Баттогоо, Нансалмаа, Лхагвасүрэн, Шаравдорж нар 100—250 шүүрний өвс түүлээ.

Мөн ханачин Дашдэндэв, Батдэлгэр, Шуурай, Дуламжав, Замлин нарын олон ажилчид ханын мод бэлтгэх ба цуулах төлөвлөгөөг 105-120 хувиар биелүүлж бусдаасаа тэргүүлж байна.

Тавхай

Зуунмод хотын ҮХ артелийн модон тасагт тэргүүний ажилчин олон бий.

Тэдний нэг нь мужаан Жамбалдорж юм.

Жамбалдорж зөвхөн мужаан төдийгүй бас бригадын даргын үүргийг хамт гүйцэтгэдэг.

Ажилд махруу, санаачлага, шаардлага өндөртэй энэ залуу 1968 оны 8 дугаар сарын төлөвлөгөөг өө 129,6 хувиар биелүүлж хөдөлмөрийн сайхан амжилт гаргажээ.

Зураг дээр: Мужаан Жамбалдорж шинэхэн хийсэн сандлынхаа хийц маягийг дахин шалгаж байна.

Б. Цэрэндаш, Л.Дамдиндорж нарын авсан гэрэл зураг

ГУЧ ДАХЬ НАМРЫН ХОНХООР...

Угтаалын САА—н дунд сургууль энэ жил 30 дахь намраа, хичээлийн шинэ жилийн хонхоо 30 дахь удаагаа цохилоо.

Энэ сургууль 30 хаврыг үдэж,30 намартай золгохдоо олон зуун хүүхдийг сургаж хүмүүжүүлжээ.

Тус сургууль 1964 оноос эхлэн 8 жилийн хөдөлмөр политехникийн сургууль болон өргөжижээ.

Тус сургуулийн захирал Лувсандамбаатай уулзаж ярилцахад:

—Манайх өнгөрсөн хавар Ардын боловсролын хэлтсээс гаргасан сургуулийн бэлтгэлийг хангах уралдааны болзлыг хүлээн аваад сургууль багш нараар хэлэлцэж тусгай төлөвлөгөө гарган ажиллаа.

Энэ хичээлийн жилд тус сургууль эцэг эхийн дунд бүх нийтийг хамран сургах ажлын талаар төрөл бүрийн ажил зохиосны үр дүнд элсэлт 10,3 хувиар давж биелээд одоо 14 бүлэгтэй 350-иад сурагчидтай хичээллэж байна.

Дотуур байранд 50 сурагч авахаас одоогийн байдлаар 60-аад сурагчдыг хүлээн авав.

Сургуулийн хичээлийн шинэ жилийн бэлтгэлийг эртнээс хангахад багш нарын хүчийг зөв зохион байгуулж хавар анги, танхим, ширээ сандлыг засаж сэлбэсний гадна бусад бэлтгэлийг базаав.

Мөн хичээлийн /шинэ жил эхлээд тус сургуулийн багш сурагчдын хүчээр МАХН—ын Төв Хороо, БНМАУ—ын Сайд нарын Зөвлөлөөс гаргасан «Зудын хор уршгийг арилгах зарим арга хэмжээний тухай» тогтоолын дагуу малыг бүрэн онд мэнд оруулахад 3000 кг агь түүж тушаагаад байна.

Бас багш нарын хүчээр өөрийн хариуцсан шеф суурьтаа 20-иод тонн өвсийг татаж буулгасны гадна сурагч—пионерүүдын хянах постыг хураасан ногооны талбайд ажиллуулж 150 кг төмс түүв.

Сумын худалдаа бэлтгэлийн ангийн энэ онд тушаах ёстой 430 зурамны арьснаас 650 зурам, 93 тарваганы арьсыг сурагчдын хүчээр тушааж сайхан амжилт гаргалаа.

Одоо тус сургууль их Лениний мэндэлсний 100 жил, Ардын Хувьсгалын 50 жилийн ойнуудыг угтаж БНМАУ—ын Ардын Боловсролын Яам, Аймгийн Ардын Боловсролын хэлтсээс зарласан тэргүүний сургууль багш нарыг шалгаруулах уралдааны болзлыг хангах зорилттой ажиллаж байна гэв.

Р. Хөхөө

Өвлийн бэлтгэл

Архуст сум САА-н Намын Хороо, АДХГ Захиргааны гишүүдийн хурал даан саяхан болж 1968-69 оны өвлийн бэлтгэл хангах тухай асуудал хэлэлцэж тодорхой төлөвлөгөө шийдвэр удирдамж гарган ажиллаж байна.

Өвөлд бэлтгэх ажлын чухал хэсэг өвс, ногоон тэжээл шуурхай хадаж өвөлжөө хаваржаандаа татахад малчид, төв хөдөөгийн нийт хүмүүсийн хүчийг зохион байгуулж ажиллах 45 хоногийн зохицтой ажил 9 дүгээр сарын 16-нд Нагалын аманд эхэллээ.

Энд үргэлжилж байгаа өвс хадлангийн ажлын үр дүнгийн нэг хэсэг болох 300 гаруй тонн өвсийг хашаа саравчинд 3 хоногийн дотор татах өндөр бүтээлийн уралдаант ажил явагдлаа. Энэ ажлын гараанд «ЗИЛ» машин 8, сэрээ, тармуур зэрэг багаж хэрэгслэл болон бусад холбогдох материалаар хангагдсан 40 гаруй хүн ажиллаж нийт 133 машин рейс хийж дунджаар 260 гаруй тонн өвс өвөлжөө хаваржаанд татаж хямгадлаа.

Энэ ажилд жолооч Дорж, Гомбосүрэн, Дондог-Осор, Сундуй,Балдансүрэн,ачигч Цагаан, Чойдорж, Гомбодорж, Зардхаан нарын олон хүн онц идэвхтэй оролцов.

Одоо тээврийн жолооч, ачигсад уулнаас түлээний мод, хашааны шургааг татах өндөр бүтээлийн 7 хоногийн ажилд гарахаар бэлтгэлээ шуурхайлан хангаж байна.

Г.Жамбал

Намрын отор

Баян сумын «Монгол-Польшийн найрамдал» нэгдлийн Тавнан даргатай 1 дүгээр бригад намрын оторт бүх суурийн малаа гаргаад зузаан тарга авахуулж байна.

Малчин Б.Цэнд, Жамц, Батсүх, Д. Дамдинсүрэн. Гөлгөө, Ч.Дорж, Жалцан нарын хариуцсан адуу, тэмээ, хонин сүрэг илүү тарга авч тавтай сайхан намаржиж байна.

Энэ сууриуд 7-10 хоног дутам нутаг сольж, зарим нь хотгүй отроор малдаа зузаан тарга хүч авахуулж байна.

Д. Дашцэрэн

Тэргүүний анчин

Алтанбулаг сумын «Монгол—Солонгосын найрамдал» нэгдлийн 1 дүгээр бригадын Ц. Цэдэвдорж энэ жил 700 тарвага агнах гэрээтэй бөгөөд одоогийн байдлаар 714 тарвага агнаж, 240 кг тос авч ХБ ангидаа тушаасан амжилтаар сумынхаа анчдаас түрүүлж явна.

Н.Содов

ҮЭ—ийн анхан шатны байгууллагуудын тайлан сонгуулийн хурал

Энэ оны 4 дүгээр улирлын эхээр ҮЭ-ийн анхан шатны байгууллагуудын тайлан сонгуулийн хурал болж ҮЭ-ийн анхан шатны байгууллагууд тайлангийн хугацаанд гүйцэтгэсэн ажлаа нэгтгэн дүгнэж цаашдын зорилтоо тодорхойлон хэлэлцэх гэж байна.

ҮЭ-ийн анхан шатны байгууллагуудын тайлан сонгуулийн хурал нь МҮЭ-ийн 9 дүгээр их хурлын шийдвэрийг биелүүлэх ажил улам эрчимтэй өрнөн,улс ардын аж ахуй, соёлыг хөгжүүлэх 4 дүгээр таван жилийн төлөвлөгөөний 3 дахь жилийн ажлыг дүгнэж, цэгнэх чухал үед болох гэж байгаа гаараа үлэмж ач холбогдолтой юм.

МҮЭ-ийн 9 дүгээр их хурал, Төв Зөвлөлийн удаа дараагийн бүгд хурлуудын заалт шийдвэрийг амьдралд хэрэгжүүлэх талаар ҮЭ-ийн анхан шатны хороодоос идэвхтэн байгууллагуудын ажлыг жигд сайжруулж үйлдвэрлэл, амьдралд нөлөөлөх чадварыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн олон чухал арга хэмжээ авч байна.

Их хайрханы ҮЭ-ийн нэгдсэн хороо, салбар хороо, бүлэг идэвхтэн байгууллагуудаас сар бүр заавал хийвэл зохих ажлын жагсаалт гаргаж түүний биелэлтийг ханын үзүүлэлтээр тогтмол дүгнэдэг болжээ.

Баянчандманий дундын засварын газрын дэргэдэх ҮЭ-ийн хороо, идэвхтэн байгууллагуудын дунд болзолт уралдаан зарлаж сар бүр дүгнэн байр эзлүүлж байгаагийн дээр идэвхтэн байгууллага, идэвхтнүүдийн ажлыг тусгай хувиараар харилцан шалгуулах, үзүүлэх зөвлөлгөөн зохиох туршлагын сургууль явуулах, идэвхтний өдрийг бэлтгэл сайтайгаар зохиох зэргээр тэдэнтэй үйгагүй ажиллаж байгаагийн дүнд бүх идэвхтэн байгууллагуудын ажил жигд тогтмолжиж тэргүүний идэвхтнүүдийн тоо өссөөр байна.

Гэвч ҮЭ-ийн анхан шатны хороо, идэвхтэн байгууллагуудын зохиож байгаа ажлын эрч далайц хангалтгүй, ажил нь тогтмолжиж чадаагүй зэрэг дутагдал байсаар байна.

Ийм байдал аймгийн Холбооны удирдах газар, Соёлын ордон, ЭХ газрын дэргэдэх ҮЭ-ийн хороодын үйл ажиллагаанд үзэгдсээр байна.

Мөн зарим сум—нэгдлийн дэргэдэх ҮЭ-ийн хороодын ажилд ийм дутагдал нэг адил байгаагаас өнгөрсөн онд мал өсгөх бололцоог муу ашиглан малын суурь бригадын ажилд тавих хяналтыг сулруулж, ерөнхий удирдлага, өнгөц шалгалтаар ажлаа хязгаарласны уршгаар манай нилээд сум нэгдэл мал өсгөх 1967 оны төлөвлөгөөг тасалдуулжээ.

Түүнчлэн үйлдвэрлэлийг удирдах, төлөвлөх аргаа орчин үеийн шаардлагад тохируулан боловсронгуй болгож, хүнийг халамжлах, хөдөлмөр зохион байгуулалт, тооцоо, тоо бүртгэлийг сайжруулах арга хэмжээ авахгүй, хөрөнгө материалыг үр ашиггүй зарцуулж үрэгдүүлэх явдал барилга, худалдаа үйлчилгээний нилээд байгууллагуудад гарсаар байна.

Тээвэр холбооны зарим үйлчилгээ хөнгөн шуурхай биш байгаагаас хөдөлмөрчдийн эрэлт, хэрэгцээг хангахгүй байна.

Мөн хүмүүсийн ажлын хариуцлагыг бүх талаар нь дээшлүүлж, тогтоол шийдвэрийн ба даалгасан үүргийн биелэлтийг шалгах, хууль дүрмийг нарийн чанд биелүүлэх талаар үйлдвэр аж ахуй, соёл үйлчилгээний зарим байгууллагууд муу анхаарч байна.

Энэ бүхэн нь хүн нэг бүртэй ажиллах, зохион байгуулалт, хүмүүжлийн ажлыг орхигдуулан зарчимт шаардлагыг зохих ёсоор тавихгүй, ажил хэргийн жинхэнэ гүйцэтгэлийг шалгах, хяналт шалгалтыг сулруулсантай холбоотой юм.

Энэ талаар ҮЭ-ийн тайлан сонгуулийн хурал гүнзгий дүгнэлт хийж тодорхой хэлэлцэх явдал шаардагдаж байна.

ҮЭ—ийн анхан шатны байгууллагуудын тайлан сонгуулийн хурлын анхаарлын төвд байх нэг чухал асуудал бол ҮЭ—ийн анхан шатны болон идэвхтэн байгууллагуудын ажлын шилдэг арга туршлагыг нэгтгэн дүгнэх, шинэ эхлэлт санаачлага бүрийг нарийвчлан судлаж, ажил амьдралд нэвтрүүлэх явдал мөн.

Мөн ҮЭ—ийн байгууллагуудын тайлангийн хурлын шийдвэр цаашид хийх жилийн ажлын төлөвлөгөөнд үйлдвэр, ХАА-г эрчимжүүлэх, хөдөлмөрчдийн аж байдал, соёлын хэмжээг дээшлүүлэх, тэдний хөдөлмөрлөх нөхцлийг сайжруулах,тээвэр, худалдаа, үйлчилгээний газруудын үйлчилгээ хангамжийг хүртээмжтэй болгож ажлыг нь соёлч боловсон шуурхай болгох, тэдгээрийн материаллаг баазыг сайжруулах тухай тодорхой тусгасан байх хэрэгтэй.

Түүнчлэн үйлдвэрлэлийг удирдах, төлөвлөхөд ҮЭ-ийн зохион байгуулалт, соёл хүмүүжлийн ажлыг оновчтой тодорхой явуулахад эдийн засгийн үндэслэл, тооцоо, урьд зохиосон ажлын туршлага, сургамж олон түмний санаа бодлыг сайн судлаж түүнд тулгуурлан асуудлыг шийдвэрлэх талаар ҮЭ—ийн хороо, түүний идэвхтнүүд яаж ажиллаж байгааг тайлан сонгуулийн хурал дүгнэж, цаашдын ажилд тодорхой чиглэл гаргаж өгөх нь чухал байна.

ҮЭ—ийн олон талт ажлын үйлдвэрлэл, амьдралд нөлөөлөх үр нөлөөг далайцтай болгох гол нөхцөл нь ҮЭ—ийн байгууллагуудаас идэвхтнүүдийн хүчийг зөв ашиглаж ажлыг нь жигд сайжруулах, тэднийг ажиллах боломжоор хангаж, тогтвор суурьшилтай ажиллуулж ҮЭ-ийн ажлын мэдлэг дадлагыг байнга дээшлүүлэх явдал мөн.

Ийм учраас одоогийн болох тайлан сонгуулийн хурлаар идэвхтнүүдийг онцлох шалтгаангүйгээр халж солихгүй байхын хамт хүмүүсийг зөв шилж сонгож авахад ихээхэн анхаарах хэрэгтэй.

ҮЭ—ийн байгууллагуудаас олон нийтийн үүсгэл санаачлагаар (өөрийнхөө саналаар) ажиллах хөдөлгөөнийг улам өрнүүлж олон нийтийн үүсгэл санаачлагаар идэвхи зүтгэлтэй сайн ажиллаж байгаа идэвхтнүүдтэй уулзалт зохиох, арга туршлагыг нь хэвлэл, радиогоор өргөн сурталчлах зэргээр хүмүүсийн идэвхийг өрнүүлэх оновчтой ажлууд зохиовол зохино.

ҮЭ—ийн байгууллагуудын тайлан сонгуулийн хурал нь ҮЭ—ийн хороодын нийт ажилд дүгнэлт хийж хэлэлцэхийн хамт мал өвөлжилтийн бэлтгэлийг шуурхай хангаж мал бүрийг онд бүрэн оруулах, 1968 оны нийт төлөвлөгөөт зорилтуудыг бүрэн биелүүлэх, ҮЭ-ийн тэргүүний идэвхтний улсын 2 дугаар зөвлөлгөөнд амжилттай бэлтгэх зэрэг цаг үеийн ажлыг бүрэн биелүүлэхэд ҮЭ—ийн гишүүд нийт идэвхтнүүдийн хүчийг дайчлан зохион байгуулахад чиглэгдсэн байвал зохино.

П. Пагжав

Угтаалынхан урамтай ажиллаж байна

Угтаалд өгөөж ихтэй сайхан намар болж байна.

Цээлийн уудам их хөндий, Хар чулуутын энгэр, Цан толгой, Талын уул хаана л бол хаана аврага комбайны дуу нүр гэлж, шижир алтан тариа ачсан авто машины цуваа үл тасрах ажээ.

Угтаалын ухаа толгодод наран мандахуйяа өдрийн ажил эхэлж, машин техник үүгээр түүгээр сүлжиж, хүн амьтны хөл ихсэнэ.

Энэ жил улсад нэг сая шахам пүү үр тариа тушаахаар Угтаал нутгийнхан урам хөөртэй ажиллаж байна.

Тус САА—хан т ү м гаруй га талбайн тариаг ангилан хадах ажлаа амжилттай дуусаад шууд хураалт болон тариа цайруулах ажилдаа жигдрэн оржээ.

Тариа цайруулалт, шууд хураалтын өндөр бүтээлийн 20 хоногийн ажил эхэлж, хүн бүр цаг мөчтэй уралдан ажиллаж байна.

Есдүгээр сарын эхний 15 хоногийн байдлаар найман мянга шахам га талбайн тариаг шууд хурааж, таван мянга гаруй га-гийн тариаг цайруулж, 800 гаруй тонн будаа улсад тушаагаад байв.

—Намрын тариа хураалтын ажлын өнгө зөв явагдаж байна.

Өдөрт 90-ээд комбайн ажиллаж, норм төлөвлөгөөгөө биелүүлж байна.

Тариа хураалтын штабаас өдөр болгон тасаг бригадын хийсэн ажлын дүнг гаргаж, зохих дүн шинжилгээ хийн ажиллаж байна.

Сангийн аж ахуйн захиргаа, Үйлдвэрчний эвлэлийн хорооноос долоо хоног дутам тасаг бригадын хооронд зарласан уралдааныг дүгнэн шалгаруулж байна.

Одоогийн байдлаар Найдан даргатай 3 дугаар тасаг, Цэрэндорж, Содномцэрэн даргатай 4, 5 дугаар бригад ажил үйлсээрээ хамт олноо хушуучилж явна.

Бид тариа хураалт, цайруулалтын ажлыг энэ сарын 20—ны наана дуусгах зорилттой ажиллаж байна.

Нэг га-гаас 8—9 центнер ургац хураан авч байгаа маань чамлах зүйл биш. Харин ганц ширхэг тариаг ч хаяж гээгдүүлэхгүй гэсэн уриан дор бүх ажил өрнөж байна гэж сангийн аж ахуйн Намын Хорооны нарийн бичгийн дарга Нинзин ярилаа. Ийнхүү даргын яриаг сонссоны дараа бид Хар чулуутын тарианы тасгийг зорилоо.

Номгон уулын баруун х а ж у у т э р аяараа тос даасан алтан шаргал өнгөөр цайран харагдана.

Түүний дунд хэсэг комбайн ажиллаж байгаа нь алсаас харахад их далайн дунд сэлүүрдэн яваа хөлөг онгоцыг санагдуулна.

Тариа цайруулж яваа тэр комбайнууд хүржигнэн дуугарсаар ойртон айсуй.

—Энэ хэн ирж яваа юм бэ?

—Алтанхүү шив дээ.

—Аврага уу?

Тиймээ! Улсын аврага комбайнч, БНМАУ—ын Ардын Их Хурлын депутат Алтанхүү ахлагчтай манай бригадын комбайнчид тариа цайруулж яваа юм гэж тавдугаар бригадын дарга Содномцэрэн өгүүлээд,

—Энэ жил манай бригадын тариа гойд сайн ургасан шүү.

Үүнийг хараач гэж тариан түрүү таслан авч хэд имэрч үлээснээ зөвхөн ганц түрүүнд хориод будаа байна.

Үрийн цутгалт тун сайн даа. Манай энэ талбайгаас нэг га-гаас 15 центнер тариа гарч байгаа юм.

Өнгөрсөн жил манай бригад байдаг тариагаа мөндөрт цохиулчихаад ургац алдсан.

Түүнийгээ энэ жил нөхөх сайхан боломцоотой боллоо.

Бид ямарч байсан төлөвлөгөөнөөсөө хагас мянган тонн будаа илүү тушаана гэж тэрээр сэтгэл тэнүүн, итгэл дүүрэн ярив.

Энэ бригадын комбайнчид өдөр дутмынхаа төлөвлөгөөг 25—82 хувь хүртэл давуулан биелүүлдэг ёстой гар нийлсэн залуучууд ажээ.

Эндээсээ бид 8 дугаар бригадын төвөөр орлоо.

Бригадын дарга, хариуцлагатнууд цөм талбайдаа яваа гэнэ.

Хамгийн захын дүнхийсэн цагаан гэрт ороход залуу бүсгүй, хоёр хүүхдийнхээ хамт байлаа.

—Танайх хэнийх вэ? гэвэл

—Хавчуурынх гэв.

—Сангийн аж ахуйн аврага комбайнчин Хавчуурынх уу?

—Тиймээ.

—Та өөрөө юу хийдэг бэ?

— Би бас л трактор, комбайнч хүндээ гэж Галаа хүүхэн хариуллаа.

—Хавчуур аврага хаана ажиллаж байна вэ?

—541 дүгээр талбайд шууд хураалт хийж байгаа.

—Ажил нь хир зэрэг явж байна даа?

—Тун зүгээр. Ажлын арав хоногт 318 га талбайн тариа цайруулаад байгаа. Бас 91 га-гийн ургац ангилан хадсан.

Уг нь өдөрт 18 га талбайн тариаг цайруулах ёстой л доо.

Хавчуур 25—30 га хүргэх юм.

Арга ч үгүй юмдаа. Өдөржин, шөнөжин ажиллачих юм чинь.

—Танай бригадад өөр сайн хүн олон бий юу?

—Байлгүй яахав. Бат-Очир гэдэг залуу Хавчуураас дутуугүй ажиллаж байна.

Түүнчлэн Бямбаа, Жалсрай, Төмөрбаатар, Адъяа гээд аль сайн комбайнчдыг тэр гэхэв хэмээн энэ залуу бүсгүй тоо бүрт гэгч биш атлаа өөрийн ажиллаж амьдарч байгаа бригадынхаа ажлыг арван хуруу шиг мэдэж байв.

Банзрагч эрхлэгчтэй гуравдугаар тасгийн үтрэмээр ороход будаан нуруу дүнхийж сүр бараатай харагдана. Оюутан залуус зав чөлөөгүй ажиллаж, үр тариа цэвэрлэгч, ялгагч ачигч машин механизмууд тачигнаж талбайгаас будаа ачсан тэрэгнүүд нааш цааш холхин хөл хөдөлгөөн ихтэй байв. Энэ үтрэмд 2500 тонн будаа бууж ихэнхийг нь цэвэрлээд байгаагийн гадна 477 тонн будаа улсад тушаажээ.

Дашзэвэг багштай МУИС ийн 81 оюутан хоёр ээлжээр үр бүтээл сайтай ажиллаж, будаа буулгах, ачих, ялгаж цэвэрлэх ажлыг шуурхай хийж байна. Үүнчлэн Жамсран даргатай Бор хужирын ногоо бригадынхан өөрсдийн тарьсан төмс, хүнсний ногоогоо хурааж байлаа.

Эд 10 га-гийн төмс хурааж, улсад 20 машин төмс тушаасан байв.

Нэг га-гаас 10,5 тонн төмс авахыг 13—15 тонн хүртэл авч арвин их ургац хураан авч байна.

Ингэж Угтаалынхан үүрийн таван жингээс үдшийн гялаан тонгойтол хүч сорих талбарт тэнхээ заан ажиллаж, улс эх орондоо арвин их будаа тушаахаар шамдан хөдөлмөрлөж байгааг нь харахад саяхан л атрын цуваанд жигдрэн гарч байсан залуус Сонинхангайн сав газрыг ийнхүү улаан буудайн орон болгон хувиргаж, үржил шимт хөрснөөс нь өндөр ургац авах болсон нь бахархалтай.

П. Жанчив

Тариа ногоо—хяналт шалгалт

Намрын нүргээнт их ажил тариа ногоо хураалтид дундаа өрнөж байна.

Тариаланч олны хүч хөдөлмөр, зүтгэл чармайлт, тарьж ургуулсан бүхнээ богино хугацаанд үрэгдэл хаягдалгүй бүрэн хурааж авахад чиглэж байна.

Энэ намрын тариа ногоо хураалтын явцад нилээд сумдын намын байгууллагууд хяналт шалгалтыг сайн зохион байгуулж, ялангуяа нам төрийн хяналтад туслах ОНХШК зэрэг хяналтын бусад байгууллагын хүчийг зөв зохион байгуулж байна.

Батсүмбэрийн САА-н намын байгууллагаас сумын төвийн албан байгууллага болон хяналтын аппаратуудаар төмс хурааж байгаа талбайд хаягдал илрүүлэх шалгалт ээлж дараалан хийлгэж, дутагдлыг засуулах шуурхай арга хэмжээ авч байна.

Баянцогт, Жаргалантын ОНХШК-ууд төмс, үр тарианы хураалтын явц, техникийн тохируулга зэрэгт мэргэжилтэн, идэвхтнүүдийг оролцуулсан тусгай машин уналгатай группүүдийг байнга ажиллуулж, дутагдлыг тухай бүрд нь засуулж байна.

Гэтэл ихээхэн хэмжээний төмс, хүнсний ногоо хураан авч байгаа Борнуурын САА—н ОНХШК, ногоо хураалт эхлээд 10 гаруй хонож байхад энэ талаар ямарч хяналт шалгалт хийгээгүй байв.

Гэтэл ногоо хурааж байгаа талбайд хаягдал багагүй гарч байна.

Түүнчлэн улс, олон нийтийн хяналт шалгалт зохих ёсоор тавигдаагүй байсан учир тус аж ахуй эрдэнэ шиш, ногоон тэжээл тарималыг дутуу дулим хурааж, үр тарианы хураалтын бэлтгэлийг олигтой хангаагүй байна.

Сэргэлэн, Баяндэлгэрийн ОНХШК өөрийн харъяаны МААМС тариа хураалтын явцад хаягдалтай тэмцэх хяналт шалгалт хийгээгүй байна. Тариа ногооны хураалтын жинхэнэ үйлдвэрлэл дээр явагдах хяналт шалгалтын сулаас талбайд дэл далан үлдээх, дээгүүр хадах, ургац бага гэж орхих, авто машины тэвшээр гоожих, замын бартааны улмаас асгах, комбайны тохируулга таараагүйгээс хаях, үтрэмийн хаягдал гэх зэргээр үр тариа хаягдаж байгаа явдал зарим газарт үзэгдсээр байна.

Энэ бол өнгөц харахад ажиглагдамгүй зүйл мэт боловч хэрэг дээрээ манай эдийн засагт их хохирол учирч байгаа юм.

Ингэхлээр хяналт шалгалтыг ажлын цэг [бүхэнд] сайжруулахын хамт тариа будаа [ногоог] хаяж үрэгдүүлэхийн] хор холбогдлыг хүмүүст сайн ухамсарлуулах нь шийдвэрлэх гол зүйл мөн.

ОНХШК—ууд ХЗЭ-ийн хянах пост, ҮЭ—ийн хяналтын холбогдох комисс болон тариаланч, техникчид бүх нийтийн хүчийг тариа ногооны талбай үтрэм, техникийн бүрэн бүтэн байдалд чиглүүлэн хаягдал үрэгдэл гардаг ямар нэг нүх замыг хаах хэрэгтэй. Тариа ногооны хураалтын үед ажиллах шалгагч нарт тариа хураах ажлын арга туршлага, шалгах ажлын арга дадлагад сургах талаар намын байгууллагууд их анхаарвал зохино.

Р. Чимэдцэрэн

Тэргүүний оёдолчин

Оёдолчин Хишигхүүг Зуунмодын артелийхан тэргүүний сайчуулынхаа нэг гэлцдэг.

Тэрээр сар улирлынхаа төлөвлөгөөг тогтмол 191—234 хувиар биелүүлдэг болохоор тийм сайшаал магтаал хүлээлгүй яахав.

Харин Хишигхүүгийн хувьд бол 190, 200 гэсэн хувь төдий л хангалттай биш, түүнээс илүү хувиар төлөвлөгөөгөө биелүүлэх эрмэлзлэлтэй аж.

Зураг дээр: Оёдолчин Хишигхүү ажил дээрээ байгаа нь.

Манай сурвалжлагчийн авсан гэрэл зураг